
MENGELWERK

J.A. DE KOK OFM.

‘Onze pater’ Kraaijvanger (1809-1873)

Aanvullingen uit bewaard gebleven franciscaanse bronnen

¹ J. Vree, “Onze Pater” Fredericus Stephanus Kraaijvanger ofm. Van Groninger verloren zoon tot postuum protestants godgeleerde (1855-1943)”, *DNK* 73 (dec. 2010), 1-25, citaat aldaar 21.

² Nederlandse Minderbroeders Provincie: Bestuursarchief (1462-) 1853-1967 (1990). De inventaris is te raadplegen via <http://www.hetutrechtsarchief.nl>, archiefnr's 522, 522¹. Verdere archivalia bij HUA: kloosters en huizen (voorzover niet elders gedeponeerd) 408, missie 606, Noorwegen en Zweden 1331/1332, collectie Chinese missie 1224, een beperkt aantal stukken vóór 1853 620.

³ Archief Minderbroeders, Personenarchief doos Ex. 1, map 88, Fredericus Stephanus Johannes Kraaijvanger, Exit 17 februari 1863. De *personalia* bleven, op advies van het HUA, op het provinciaal archief van de Minderbroeders, Deken Roesstraat 13, 3581 RX Utrecht.

Het *DNK*-nummer van december 2010 bracht een uitgebreid artikel van J. Vree over de uitgetreden Minderbroeder Fredericus Stephanus Kraaijvanger – tekenend voor hetgeen na overlijden met de herinnering aan een mens gebeuren kan. De constatering bij de aanhef van *Terugblik* 1 in dit stuk – ‘Hoewel veel originele bescheiden van en betreffende Kraaijvanger thans niet meer te achterhalen zijn’ – vormde echter een uitdaging voor de (tot eind 2010) archivaris van de Nederlandse Minderbroeders om in zijn door Vree niet geraadpleegd archief te duiken.¹

Het bestuursarchief van de Nederlandse Minderbroeders is gedeponeerd bij Het Utrechts Archief (HUA).² Maar één blik in de inventaris maakt reeds duidelijk dat daarin weinig of niets te vinden zal zijn. Een na de Eerste Wereldoorlog uit België overgekomen medebroeder, David Hoevenaars, legde in de jaren 1922-1931 de grondslagen voor een goede orde en verantwoord bewaren in dat archief.

Het niet-gedeponeerde personenarchief blijkt een betere overlevingsplaats van oude stukken.³

In de map van Kraaijvanger bevinden zich daar naast de vijf door Vree genoemde publicaties – twee door Kraaijvanger geschreven brochures uit respectievelijk 1863 en 1864, een aan hem gerichte open brief van 1863 geschreven door de messiasbelijdende Jood L. de Leeuw, en twee aan hem gewijde biografieën – ook twee reacties van katholieke zijde. De eerste is een contrabrochure van de hand van de dominicaan G.N. ten Brink.⁵ Het andere stuk is een artikel op de voorpagina van de *Kerkelijke Courant. Katholieke Nederlandsche Stemmen* van 2 mei 1863. Onder de kop ‘De priester der Katholieke Kerk’ wordt een zuur commentaar geleverd op Kraaijvangers eerste brochure, *Van Rome naar Christus*, en vooral op de reacties daarop van De Leeuw en Ten Brink: ‘Het is onze meening dat aan het geschrift van Kraaijvanger (welken naam aan het prullarium te geven?) te veel eer is bewezen’. Veel belangrijker